

کشاورزی مستقل در گرو

تغییر ساختارهای تولید

از: دکتر علی اکبر مهربان استاد دانشکده منابع طبیعی دانشگاه تهران

خصوصیات ساختارهای فعلی تولید کشاورزی، افکار و با
لاگراف انتخاب شده که در راه یک کشاورزی مستقل
دیروا کام بر طرفین و بالا در اینجا لایه از هر بخش پیمان
با این افکار مناسب برای توسعه کشاورزی باید ویژگیهای
بخش کشاورزی ایران داشته شود.
یکی از خصوصیات مهم کشاورزی ایران آن است که
بیش از ۸۵ درصد تولید کنندگان آن کمتر از ۱۰ هکتار زمین
دارند. مراحل حاضر فرایند تولید کنندگان بخش کشاورزی
رأسی برابر ۲۷۸۷/۹۰۰ نفر (۱) است. شرایط و روشهای

رأسی از تکلیف کاه و وابسته به درآمد نفت در سزمین پهنای ایران که شرایط مساعدی برای توسعه کشاورزی و
ایجاد نظام اقتصادی، چند پایه و درآمد تولید لاجرم طایفه بحث را به بررسی راههای رسیدن به پیشرفتگی به در
کشاورزی می کشد. طرح مساله مفروضه که در کشاورزی بیان کرد این واقعیت است که تولید فعلی، به روش
محصولات اساسی که کلیات نیاز کشور را نمی کشد طبیعی است که خروج از این وضعیت مستلزم به خروج از
تکلیف شکنی به نفت و حرکت به سوی اقتصادی چند پایه و چند رشته ای طایفه و در این راه کشاورزی به حق می تواند
یکی از پایه های اساسی چنین اقتصادی باشد. از طرفی برای توسعه بخش کشاورزی، بی رویی یک طرح همه جانبه و
متشخص ضروری است. محور اصلی یک چنین طرح باید بررسی مسائل موجود تولیدی و اقتصادی بخش کشاورزی و
ارائه راه حل برای آنها باشد. با این چشم انداز در اینجا سعی می شود که چند ملاحظه مهم این مسائل مورد و راههای
فرد

ساختارهای فعلی تولید

کشاورزی امروز ایران دچار تغییرات و دگرگونی های
مهمی شده است. از جمله این تغییرات یکی گرایش طایفه
مصرفی و تولید برای مصرف به تولید برای فروش و
دیگری استفاده روزافزون از تکنولوژی است. این
دگرگونی ها باعث شده است که تولید زراعی و دامی کشور
در یک وضعیت بی ثبات قرار گیرد. به طوری که در شرایط
فعلی عوامل تولید و کار انسان و کفایت آنها نه تنها از نظام
سعی برود نمی کند بلکه مطابق شرایط کشاورزی
مصرفی امروز نیز عمل نمی نمایند.
بخور کلی شیوه تازم عوامل دگرگون کننده در بخش
کشاورزی سپه شده است که شرایط تولید در این بخش از
حد معینی بالاتر نرود و در نتیجه درآمد تولید کنندگان بخش
کشاورزی پایین باشد و همچنین بارده تولید افزایش لازم را
نیاید. و مزایای تولید نیز افزایش باید در این وضعیت
در حالیکه کشاورزی مستغرق تغییرات اساسی شده
خصوصیات بعضی نظام تولید مطابق نیز حفظ شده است.
پایرجه به مسائل فوق در شرایط حاضر ضرورت پیروزی

از جمله دگرگونیهای مهم
کشاورزی امروز ایران گرایش از
تولید برای مصرف به تولید برای
فروش است.

یک نظام تولید کشاورز و مواد و درآمد تغییر شرایط تولید
ایجاد تناسب بین عوامل تولید بیش از پیش احساس
می شود.

تغییر در ساختار تولید

وضعیت کشاورزی ایران در گذشته به گونه ای بود که
در آن بین عوامل تولید کم آمیگی وجود داشت. نیروی کار
یک زراعت و یک جنگل کار و همچنین آب و زمین هر قدر
مورد کم سوک بود و در طرفین زمین همسایه خود، مستحق سو

عمن اینکه می توان از
تجربه کشورهای دیگر درس آموخت و
چیزهایی از آنها را هم بکار گرفته
باید دانست که هرگونه افکاری از پیش
ساخته با واکنش پیش بینی نشده ای
روبرو می شود.

برود در هر سطح کشاورزی این تناسب به هم خورده شده. قسم
با جلت کار در بسیاری از مناطق مطرح شده. یعنی آن را
راکتور گرفته است و طرفین کوچه و کوچه و فعالیتها نظیر
آن هم به تدریج برای فعالی دیگر وا گرفته اند. اما مشاهده
کشاورزی صنعتی به تکنیکی نرفته است. کارایی بخش
کشاورزی را افزایش دهد. از سوی دیگر در شرایط فعلی
حرکت دستپاچگی از بخش کشاورزی به بخش صنعت نه
تجاری است. مگر در بعضی موارد بود بلکه سبب افزایش
کارایی کشاورزی و افزایش بازدهی (خود و درجه نیروی
انسانی نیز خواهد شد.

یکی از خصوصیات مهم
کشاورزی ایران آن است که بیش از
۸۵ درصد تولید کنندگان کمتر از ۱۰
هکتار زمین دارند.

انتخاب افکاری نظام تولید

برای تغییر نظام تولید کشاورزی و توسعه اصطلاحاً نظام
فردی برای کفایت می شود سخن بسیار گفته شده و تاکنون
شاید بحثهای فراوانی در این زمینه بوده است. در اینجا از دیدگاه
مکراتر آن چنانچه هورهای می شود معطوف باید توجه داشت
که بدون شکل گیری نظام و نظام های تولیدی که مناسب
با شرایط اجتماعی، اکولوژیکی و طبیعی باشند نمی توان
انتظار دست یابی به کشاورزیهای کارایی بر مواد را داشت.
مربان رابطه ایچه که نسبت طرفین آن است که با توجه به

استفاده از تراکتور در ایران
از اصول اقتصادی پیروی نمی کنند
در حالیکه عصر مفید هر تراکتور بین ۶
تا ۱۰ سال است ولی در حال حاضر در
ایران خاکتر در مدت ۷ سال تراکتور
مستهلک می شود.

بخش قابل توجهی از جمعیت کشاورز با تشکیل می دهد و
نظم نیروی کار نیز نایک و نیکه و نیروی انسانی موجود در
خاکهای فای تولید کننده و روشهای است. با توجه به تکنیک
زمین زراعت کارها را به پای و عدم همچنین آب کافی،
سطح زیر کشت زمین آبی که اساس وسعت قرات بخش
کشاورزی و منبع اصلی درآمد خوار کشاورزی است. ملاحظ
نماییم می باشد چنین شرایطی، ایجاد تناسب بین عوامل
تولید و به ویژه به کارگیری تکنولوژی مصرف را ضروری
می سازد. در همین رابطه نکته ای که باید مورد توجه قرار
گیرد این است که کشاورزی یک فعالیت زنده و پراکنج
است. گیاه و حیوان سبزهوات زنده ای مستعد بر عهد
رشدن آنها و کار انسان نیز، پیوند، بلکه شرایط
اکولوژیکی نیز آنها تأثیر دارد. از طرفی انسان کشاورز
نیز که محور سبزهوات و مدیریت تولید کننده است.
کارش را به صورت تراکتوریک تنظیم می کند. بنابراین
طبیعی است که این معصره در مقابل عوامل بیرونی واکنش
تواند در برابر هر یک از کارشناسان تصور
می کند و بر طرح و مصرف انسانی مساعد یک نظام
مکانیکی و مطالبی پیش بینی های به عمل آمده عمل نمی کند.
با توجه به این خصوصیت نباید ساختار حسی آنها تغییر
کشاورزان را با یک بر حسب معنی پیونده نماید. در گذشته
سخت اینک می توان از تجربه ای کشاورزی دیگر درس
آموخت. وجهی خاص از آنها را هم به کار گرفته، باید گفت
هرگونه تلاش از پیش ساخته و اصلاح یافته ای نیز با
واکنش های پیش بینی شده ای روبرو می شود. هر چه شرایط
طبیعی نیز در انتخاب افکاری نظام تولید مؤثر است. اما
شمار افرازان تولید کنندگان و متراکم بیرون تولید با توجه
به نیروی کار خارده، بیش از هر عمل دیگری در معضات

گیری نظام تولید کشاورزی را متأثر می کند بنابراین باید در تغییر و تحولی هر دین بخشی را با توجه به این خصوصیات طراحی کرد. در این راستا به منظور منظور شکوفایی نظام تولید، باید عوامل و متغیرات

را رفع کرده و از دستاوردهای صنعتی و علمی بهره استفاده مطلوب نمود. به طور کلی موارد فوق الذکر در شکل گیری الگوی نظام تولید مؤثری در شرایط فعلی عملکرد صحیح این عوامل خود به صورت مشخصی درآمده است. مثلاً در رابطه با تراکتور که از وسایل دیگر بیشتر مورد استفاده قرار می گیرد نیز مشکلات متعددی وجود دارد که می توان آنها را به شرح زیر برسانیم:

۱- تراکتور و عوامل دیگر مثل آب و زمین مناسب وجود ندارد. در حالی که تریلر شخم باید پشت کاور در یک هکتار گذشته باقی مانده است.

۲- تراکتور در بسیاری از مناطق شرایط آب و هوایی طبیعی مانند نوع و بافت خاک و یا هواشناسی بودن منطقه اقلیم ندارد باید توجه داشت که تراکتوری را برای شرایط عمده ساخته اند که ما نیز باید با توجه به شرایط کشورمان، در استفاده از تراکتور به این مسأله توجه کنیم.

چرند شرایط مؤثر در انتخاب الگوی نظام تولید مؤثر است

اما شمار فراوان تولیدکنندگان و خانوادگی بودن تولید با تاکید بر نیروی کار خانواده بیش از هر عامل دیگر روند شکل گیری نظام تولید کشاورزی را متأثر خواهد کرد.

۳- استفاده از تراکتور از اصول اقتصادی پیروی نمی کند. تراکتور برای کار بین ۱۵ تا ۱۰ سال ساخته شده است و هزینه های سرمایه گذاری و نگهداری آن در این مدت مستهلک می شود ولی در حال حاضر در ایران حداکثر در ۲۰۰۰۰ سال تراکتور مستهلک می شود.

۴- اگر تراکتور را که در کشور ساخته و با سطح آب و هوای زمینه تولید زمین می شود در نظر بگیریم، هزینه حمل را هم بر بپردازیم، روشن می شود که این شکل استفاده از تراکتور، هزینه ها، تولید را افزایش می دهد و علاوه بر آن چنین سرمایه ای در مکتورهای مستفاد سبب گرایش بیشتر سرمایه و گارژی (اشتغال) در کشور صادرکننده تراکتور خواهد شد زیرا که در برخی از ارزش اضافی کشاورزی به کشور صادرکننده منتقل

چابگری و حتی بیشتر از آن تحول در تکنولوژی
 مبادی اقتصادی و تئوری موسی و مصلی توسعه کشاورزی در ایران صورت خواهد گرفت.

مجموع	سطح زیر کشت به هزار هکتار		افزایش بازده در هکتار		افزایش حجم تولید به هزار تن	
	۴۰۰۰	۳۸۰۰	۱۷۰۰	۵۰۰	۱۹۰۰	۲۳۰۰
۷۸۰	۱۷۰۰	۱۸۰۰	۵۰۰	۱۲۶	۸۵۰	۲۲۷

بیش از آن نیز دست یافت پذیری که هم اکنون در بعضی از مناطق ایران مانند استانهای اصفهان، یزد و فارس بازرهی بیش از این نیز وجود دارد.

توسعه کشاورزی صنعتی

برگسی پوشیده نیست که رشد و توسعه کشاورزی بدون ارتباط معقول و تکنیک با صنعت امکان پذیر نیست. البته طبیعت است که هر یک از این عرصه صنعت و کشاورزی از مکتمسوم و پویایی خود پیروی می کند و لذا با توجه به این مسأله کشاورزی صنعتی هنگامی تحقق می یابد که ارتباط مللی و بهم پیوسته ای بین این دو بخش برقرار باشد.

صنعت از دو نظر با کشاورزی مربوط می شود یکی از جهت اقتصادی که به بخش کشاورزی ارائه می دهد از آبیال قیمت ابرار و عوامل تولید مانند ماشینهای کشاورزی، سم و جهت دیگر آن تامین مواد اولیه صنعت از بخش کشاورزی است که در این رابطه می توان از کلمه صنایع تبدیلی و صنایع غذایی و هم چنین صنایع نساجی نام برد. چنین ارتباطی زمینه توسعه کشاورزی صنعتی را فراهم می کند و بیشتر از آن یکی از مشکلات مطرح در امر کشاورزی از راه کارهای نوین است تا حد قابل توجهی حل می کند. در چنین شرایطی مهاجرت انحصاری به عوامل زیر پوشگی خواهد داشت.

۱- شرایط آب و هوایی و طبیعی. ۲- سرمایه های انسانی و فیزیکی. ۳- تغییر و تحول تکنیک های که در حال انجام شدن است. ۴- ایجاد شرایط اقتصادی و فن برای الگوی انتخاب شده.

عوامل تولید

تغییر ساختارهای تولید و خروج از وضعیت فعلی کشاورزی در افزایش میزان محصول در هکتار و باروری نیروی انسانی تجلی پیدا می کند. در واقع حاضر تولیدات کشاورزی به ویژه محصولات استراتژیک مطلوب نیست. اشاره به سطح زیر کشت و تولید گندم در سال ۶۳ این مطلب را روشن تر می کند:

مجموع	۲۰۰۰	۳۸۰۰	۱۷۰۰	۵۰۰	۱۹۰۰	۲۳۰۰
۷۸۰	۱۷۰۰	۱۸۰۰	۵۰۰	۱۲۶	۸۵۰	۲۲۷

توسعه کشاورزی

در این هنگام بر طرفه های اساسی توسعه کشاورزی بستگی به منظور رسیدن به کشاورزی مستقل و بهره مستقیم به عنوان یکی از پایه های خروج از اقتصادنگ پناه و متکی نفت ناکند شد. کشاورزی صنعتی هنگامی تحقق خواهد یافت که در حدی، پیشرفت تکنیک و گراگن شده و به کشاورزی تولید الگوی نظام تولید کارائی عوامل تولید و نظام پرورش و آموزش تغییر کند.

جای تولید نیست که سیاست سرمایه گذاری، قیمت کارزی و تکنیک مصرف و رابطه های بین المللی و به طور کلی امری پر هزینه ها سیاستهای دولت در این راستا از اهمیت زیادی برخوردار است. لذا در کنار آن پایه به این نکته نیز نکتت شود که طراحی بر اساسی بدون فراهم آوردن زمینه پیشرفت آن نتیجه مطلوب را بهار نخواهد آورد.

مجموع	۲۰۰۰	۳۸۰۰	۱۷۰۰	۵۰۰	۱۹۰۰	۲۳۰۰
۷۸۰	۱۷۰۰	۱۸۰۰	۵۰۰	۱۲۶	۸۵۰	۲۲۷

۱- مرکز آمار ایران - ۱۳۶۳ - نتایج آمارگیری کشاورزی و دامپروری ۱۳۶۱ استنتاجات مرکز آمار ایران و واردات گندم و برنج ۳۸۰ صحنه

۲- استخراج شده از نشریه تحلیلی پیرامون اوضاع کشاورزی ایران ۱۳۶۳ - مرکز تحقیقات روستایی و اقتصاد کشاورزی - تاریخ انتشار ۱۳۶۶

مجموع	۲۰۰۰	۳۸۰۰	۱۷۰۰	۵۰۰	۱۹۰۰	۲۳۰۰
۷۸۰	۱۷۰۰	۱۸۰۰	۵۰۰	۱۲۶	۸۵۰	۲۲۷

سطح زیر کشت و تولید گندم و جو در سال ۱۳۶۳ (۲) سطح به هزار هکتار

مجموع	۲۰۰۰	۳۸۰۰	۱۷۰۰	۵۰۰	۱۹۰۰	۲۳۰۰
۷۸۰	۱۷۰۰	۱۸۰۰	۵۰۰	۱۲۶	۸۵۰	۲۲۷

۱- مرکز آمار ایران - ۱۳۶۳ - نتایج آمارگیری کشاورزی و دامپروری ۱۳۶۱ استنتاجات مرکز آمار ایران و واردات گندم و برنج ۳۸۰ صحنه

۲- استخراج شده از نشریه تحلیلی پیرامون اوضاع کشاورزی ایران ۱۳۶۳ - مرکز تحقیقات روستایی و اقتصاد کشاورزی - تاریخ انتشار ۱۳۶۶